

PTUJSKI TEDNIK

Številka 17

Cena 15 din

Ptuj, 12. maja 1961

Cena 15 din

NAS KUMENTAR

Po hudih vojaških dogodkih v Alžiru in na Kubi ter po ustavitvi sovražnosti v Laosu in delno v Kongu so svetovni politiki zopet sedli za številne konferenčne mize, da bi pretehtali položaj in se začeli pripravljati na nove udarce. V Alžiru so upor zadržali in pred dnevi je de Gaulle že govoril o francoski politiki do te severnoafriške dežele. Sedaj čakajo na odločitev francoske vlade, ali bo nastopila proti desničarjem z močno roko, ali pa bo zopet vse skušala pogladiti, da ne bi izgubila vsaj te opore proti levničarjem, ki vedo, da pomenijo smrtni krči francoskega imperija nevarnost za delavski razred, ki bo bržda moral prevzeti izgube v kolonijah na svoja ramena.

Sedaj se pripravljajo na pogajanja z Alžirci, da bi zaključili vojno in da bi nato navezali stike z neodvisno državo, tako da bi ohranili zase čimveč koristi. Alžirci so trenutno v takšnem položaju, da ne morejo zahtevati vse, pač pa bodo morali pristati na kompromise. V tem primeru gre za francosko prebivalstvo in za zemljo ter za Saharo.

Na Kubi je trenutno mirno, ni pa s tem rečeno, da se že ne pripravljajo na novo invazijo. Obično bodo šele našli, kajti največja nevarnost je, da se bodo ZDA vmešale neposredno s svojo vojsko, in to pod takimi okoliščinami, da ne bo mogel nihče intervenirati. Preostalo jim bo le moralno obtoževanje.

Z južnoameriškimi državami pripravljajo konferenco Organizacije ameriških držav, na kateri bodo obsodili Kubo. Hudo je to, da je Kuba v zadnjem času izgubila pri južnoameriških državah precej podpore, saj se tamkajšnji kapitalistični razred boji, da bi kubanska revolucija zajela še njih. V začetku so ploskali Fidelu Castru, ker je kazalo, da bo ostal v mejah boja proti večpsestnikom in delno proti tujim vplivom, toda sedaj je revolucija prerasla meje socializma in tako so se celo liberalni meščani odmaknili od kubanske revolucije. To gre vse v korist Američanom, ki iščejo pravi trenutek in pravi izgovor za uničenje kubanske revolucije. Na otoku še ni vse mirno.

V Laosu so sicer dosegli ustavev sovražnosti in danes naj bi se v Ženevi začela konferenca 13 držav, toda krize s tem še niso odpravili. Zahodnjaki so pristali na konferenco zato, ker so videli, da z vojaškimi ukrepi ne morejo streti volje laoskega ljudstva, da s' zagotovi enotno in neodvisno državo. Na konferenci lahko pride do takšnih premikov, da s' Zahod zagotovi uspehe.

Američani so že začeli govoriti o razdelitvi Laosa na južni in severni del, da bi si tako zagotovili vsaj polovico ozemlja. Čeprav jim sosednja vietnamska in korejska primerja kaže, da je takšna rešitev nespametna, bodo bržda prišli s takim predlogom, da bi drobili tiste sile, ki se upirajo neokolonializmu. Britanci za sedaj napovedujejo, da bodo odločno nastopili proti delitvi, toda iz izkušnje vemo, da iz zahodne solidarnosti potegnje z Američani in podprejo predloge, ki v sebi nosijo kaj nadaljnje krize.

Zakaj so Čombeja zaprli? To vprašanje je umestno, posebno ker je to človek, ki je dal umoriti Lumumbo in številne druge ugledne politike. Že takrat smo pisali, da je Čombe belgijski človek, medtem ko sta Mbutu in Kasavubu bolj pod ameriškim vplivom. V ZDA se trudijo, da pridobijo koncesije v Kongu, toda ne v deljenem, pač pa v vsem Kongu. Čombe jim je postal prenevaren, ker z njim bi Kongo razbili ter povzročili državljansko vojno. Zahodu ni do tega, da bi iz humanih razlogov onemogočili državljansko vojno, pač pa vidijo v takšni vojni nevarnost, da bi izgubili položaje. Zato so žrtvovali Lumumbo in bržda bodo žrtvovali še svoje nekdanje velike zaveznike, kot so Čombe, Kalondzi in drugi.

Svet je nemiren in sedanje trenutno zatišje ne pomeni popuščanja, pač pa je priprava na nove napade.

Teden požarne varnosti

Gasilska društva na območju Občinske gasilske zveze Ptuj iz leta v leto opravijo svoj obvezni teden požarnih akcij, vedno bolj pa s poudarjanjem važnosti preventivne službe, ki ji je ob letošnjem tednu požarne varnosti od 14. do 21. maja posvečena posebna pozornost.

Prejšnja leta smo popularizirali naše gasilske organizacije in za njihovo notranjo urejenost in tehnično opremljenost, letos pa je poudarek zlasti na preventivnih merah povsod, kjer lahko požarne nevarnosti ogrozijo življenja ljudi in premoženje skupnosti in družin ter posameznikov. Nešteto požarnih primerov prejšnjega leta zgovorno potrjuje, da bi ob pravočasnih in pravilnih preventivnih merah lahko preprečili marsikatero škodo in nesrečo ter gospodarsko zlo, ki ga povzročajo požari. Teden požarne varnosti naj bo letos teden vseljidske akcije ugotavljanja vseh možnosti požarnih nesreč in ukrepanja, da se te pravočasno odstranijo in preprečijo.

Lansko leto je bilo na območju naše občine 63 požarnih nesreč. Pri tem je gasilstvo uporabilo 5469 ur prostovoljnega humanega dela. Obvarovalo je našo skupnost za 94.143.000 din vrednosti. Škoda na gorečih objektih je bila ocenjena na 44.500.000 din.

V letošnjem letu že v 4 mesecih beležimo 22 požarov na ptujskem občinskem območju. To število požarov in primerna škoda nas le mora zadržati pri razmišljanju, kako bi se jih v bodoče obvarovali in ohranili namesto pogorišč nedotaknjene objekte.

Letošnji teden požarne varnosti od 14. do 21. maja ima namen, seznaniti mladino in odrasle, ljudi po gospodarskih organizacijah, zavodih, ustanovah in uradih z važnosti preventiv-

nih mer, ki so takoj možne in ne zahtevajo mnogo časa, še manj pa sredstev in žrtev. Po vseh gasilskih društvih, centrih in zvezah bodo zaščitne akcije. Vsaj v tem tednu ne bi smelo biti nobenega gasilca in sploh nobenega mladince ali odraslega, moškega ali ženske, ki ne bi storila vsaj nekaj za našo večjo požarno varnost, proti nevarnostim, da bi se še dalje uničevalo naše skupno, družinsko ali osebno premoženje prebivalstva.

Občinska gasilska zveza Ptuj

bo skupno z društvi storila vse, da ne bo na njenem območju nikdo brez preventivnega programa. V tem tednu bodo vsa društva, bo vse njihovo moštvo v raznih akcijah dokazalo svojo preventivno in operativno sposobnost. Velika skupna vaja društev in zvez v Ptuj v tednu požarne varnosti pa bo množična manifestacija enotnosti vseh gasilskih društev in akcijah, ki so namenjene zaščiti življenj in premoženja pred ognjem in podobnimi nevarnostmi.

Ptujčani v I. mariborski MDB

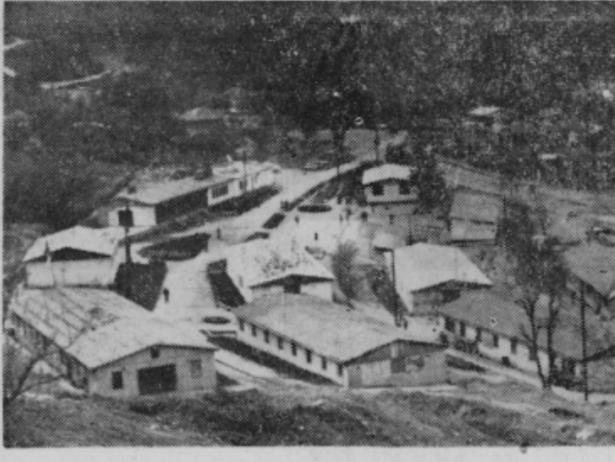
Pred 30 dnevi je sprejela mladina iz mariborskega okraja del velike naloge vse mladine Jugoslavije, da bo zgradila cesto »Bratstva in enotnosti 1961« — avto-pult od Grdelice do Skopja.

V tej MDB (mladinski delovni brigadi), ki je odšla iz Maribora 26. marca 1961, je tudi precej ptujskih mladinec. Pod praprom MDB »Alfonza Sarcha« je odšla na jug domovine, v južno Srbijo. Tam sodeluje po svojih močeh in doprinaša pri graditvi ceste svoj de-

log. Samoupravljanje imamo tu deli v naselju. Svet naselja rešuje probleme v naselju: graja, pohvali ali ocenjuje delo in življenje brigade v naselju.

Tudi ocenjevanje brigad je letos znatno spremenjeno. Letos je priznanje brigad za udarne vsakih 30 dni. V takem razdobju se delijo tudi pohvale in posebne pohvale. Glavni štab MDB daje priznanja najboljšemu naselju na trasi.

Minilo je 30 dni in naša brigada

Mladinsko naselje »Josip Debeljak« v Džepu v Srbiji, kjer letos živijo prvi ptujski brigadirji (Foto: Trparič)

lež. Ta cesta bo povezovala bližnji vzhod z zahodom. Kakor ptujski mladin, je tudi mladin iz mariborskega okraja in vse države dobro razumela svojo vlogo ter doprinaša za njeno izvršitev svoj delež.

Samoupravljanje. Na brigadirskih konferencah sprejemajo brigadirski sklepe, ki jih izvaja brigada s štabom na čelu. Tukaj ima samoupravljanje še posebno vzgojno in izpodbudno vlogo. Vsak brigadir lahko nakaže probleme in da pred-

Vse večja uporaba krvi

Letošnji Teden Rdečega križa od 7. do 14. maja je posvečen krvodajstvu. Napredek sodobne medicine terja vse večjo uporabo krvi pri zdravljenju najrazličnejših bolezni, prav tako pa je potrebno, da imamo na zahtgi dovoljno količino krvi za primer večjih elementarnih nesreč.

V Tednu Rdečega križa naj organizacije predvsem poglobijo svojo dejavnost na področju krvodajalstva, pritegnejo k temu vse družbene organizacije in

vzpostavijo čim tesnejše sodelovanje s transfuzijsko službo. Zato bo Centralni odbor JRK sklical v Tednu Rdečega križa izredni plenum oziroma razširjeno posvetovanje, na katerem bodo obravnavali probleme prostovoljnega krvodajalstva. Hkrati bo organiziral tudi sprejem najzaslužnejših aktivistov in večkratnih krvodajalcev ter nekatere od njih odlikoval z znakom priznanja Jugoslovanskega Rdečega križa.

Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi za območje bivšega ptujskega okraja
Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim financiranjem
Odgovorni urednik: Anton Bauman.
Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8
Telefon 156, čekovni račun pri Komunalni banki Maribor podružnici Ptuj, št. 604-75-3-206.
Rokopisov ne vračamo.
Tiska Mariborska tiskarna Maribor.
Celotna naročnina za tuzemstvo 750 din. za mozemstvo 1250 din.

Pospešena regulacija Pesnice

Vodna skupnost za melioracijo Pesniške doline v Ptuj je na letni skupščini v soboto, 6. maja 1961, sklenila pospešiti regulacijo Pesnice od sedanjih 9 km navzgor. Radi bi se približali srednjemu in zgornjemu delu Pesnice ter čimprej prišli do regulacije 27 pritokov v Pesnico ter zgradili tudi vse ostale predvidene hidromelioracijske objekte. Tako je bilo stališče delegatov in gostov — predstavnikov Okrajnega ljudskega odbora Maribor, Okrajne zadrzne zveze (Edo Zorko), Vodne skupnosti za porečje Drave (inž. Senica) ter Občinskega ljudskega odbora Ptuj (Lojzka Stropnik). Vsi skukaj so predlagali v bodoče večjo doslednost pri izterjavi zapadnih deležev od pravnih in fizičnih oseb, članov skupnosti, obenem pa več pomoči pri delih, ki jih člani lahko opravijo, da bi lahko

bila porabljena sredstva za večje razdalje regulacije.

Leta 1956 je bila dana za regulacijo Pesnice prva večja vsota iz lokalnih virov — nekaj nad 15 milijonov dinarjev. Za regulacijo Pesnice na vsej dolžini, tudi njenih 27 pritokov ter za melioracijo in izsušitev skoraj 5400 ha zamočvirjenih zemljišč ob Pesnici in njenih pritokih, bo potrebnih 2,5 milijardi din sredstev. Porabili bi jih v 8 letih, ko bi bila gotova regulacija Pesnice v dolžini 40 km in njenih pritokov. S tem in drugimi hidromelioracijskimi deli bi izboljšali donosnost na najmanj 15.000 ha zemlje. Samo ožje meliorativno območje Pesniške doline zajema nekaj nad 9000 ha. Najmanj 6000 ha zemlje pogosto poplavlja Pesnica, čezmerno vlažna pa je 5000 ha. Močvirnost pa prizadene še poleg tega vsaj 4000 ha, 77 % prizadetih površin odpada na travnike, na njive 2700 ha ali 18 %. Nerodovitnega zemljišča je vsaj 750 ha ali 5 % poplavam podvržene ali zamočvirjene površine. Po končanih melioracijah pašnikov ne bi več bilo, 1800 ha bi bilo travnikov, njiv 12.600 ha.

V teh predelih bi pridelali predvsem sladkorno peso ter krmne rastline, deteljo in rastline za siliranje. Sedanja vrednost pridelka na 1 ha je okrog 32.000 din, po melioracijah pa bi bila vsaj 310.000 din ali približno devetkrat več kot sedaj. Za melioracijo vloženja investicijska sredstva — 2,5 milijardi dinarjev bi se hitro amortizirala. Doslej je bilo investiranih za nekaj skoraj 9 km nekaj nad 224 milijonov dinarjev. Od tega so člani vodne skupnosti v prispevkih vložili 7.800.000 din, torej le 3,5 %. Po ocentvi skupščine je to v razmerju s sredstvi skupnosti premalo, zato je bilo sklenjeno, da se prispevek poveča še na pomoč pri odvažanju zemlje in planiranju po končani regulaciji struge. Tako bo zemljišče čimprej usposobljeno za svoj namen. Pravilnik za prispevek v delu bo izdelal novi upravni odbor.

Na skupščini je bil potrjen predračun dohodkov in izdatkov za 1961. leto. Glavni vir dohodkov za melioracijo Pesniške doline bo tudi letos predstavljala dotacija Vodne skupnosti za porečje Drave v višini 50 milijonov dinarjev. Sedmimo te vsote bo znašal prispevek članstva za minula in letošnje leto. Za regulacijo Pesnice bo porabljenih nekaj nad 47 milijonov dinarjev, 2,7 milijona dinarjev pa bo porabljenih za vzdrževalna dela na Pesnici in za mostove. Ostalo bo porabljeno za mehanizacijo, za generalno popravilo bagerja (3 milijone din) in za osebne in materialne izdatke. Operativni in funkcionalni izdatki bodo letos znašali nad 1 milijon 600 tisoč dinarjev.

Na skupščini sprejeta osnovna pravila Vodne skupnosti za melioracijo Pesniške doline obsegajo 35 členov in določajo pravice in dolžnosti skupnosti ter njenih članov, gospodarjenja s sredstvi in delo ter pristojnosti organov skupnosti.

V novi upravni odbor je bilo izvoljenih 14 članov. Za predsednika je novozvoljeni upravni odbor izvolil inž. Milana Štarkla, za podpredsednika pa Ivana Vobiča iz Maribora.

Po končani skupščini so se delegati in gostje z avtobusom odpeljali na gradbišče Pesnice k moškajskemu železniškemu mostu, kjer so si ogledali dela in novo strugo. Tolmačili jim je novi upravni tov. Sepec.

Za ptujske brigadirje
Lojzka Zelenik

VJ

PREBIVALCI PTUJA!

**UDELEŽITE SE PARADE MLADOSTI
IN VELIKEGA ZBOROVANJA,
KI BO V NEDELJO 14. V. 1961 OB 10. URI
NA TITOVEM TRGU V PTUJU!**

Jože Segula

Ivan Vitez

Ivica Bartolič

Jože Tramšek

Lojzka Stropnik

Janko Vogrinec

Uvajanje dela po ekonomskih enotah, glavna skrb sindikata

V nedeljo, 7. maja 1961 je zabeležil Občinski sindikalni svet med svoje uspehe še enega novega. V redu je potekel dobro pripravljeno letni občni zbor. Dvorana v Narodnem domu je bila polna delegatov in gostov.

Vabilu na zbor se je odzval predsednik Okrajnega ljudskega odbora Jože Tramšek, predsednica Občinskega ljudskega odbora Ptuj Lojzka Stropnik, tajnik Občinskega komiteja ZKS Janko Vogrinec, predsednik Občinskega odbora SZDL Branko Gorjup in tajnik Franc Tetičko vič.

Iz Jesenic je prišel na povabilo Slavko Brliš, član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta, iz Varaždina pa Ivan Vitez, predsednik Občinskega sindikalnega sveta, iz Čakovca pa Ivica Bartolič, član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta ter Franc Majcen, član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Ormož.

Po razpoloženju in delu zbrani so vsi odnesli vtis, da taki zbori ne pomenijo le formalne nujnosti ob koncu poslovnega leta, ampak nujen sklic najvišjega sindikalnega foruma v občini, ki se resno bavi s tekočimi vprašanji in jih tudi želi in hoče pravilno rešiti.

Povabilo gostov iz Jesenic, Varaždina in Čakovca predstavljala resno željo Ptujčan in gostov, da bi prišlo do čim tesnejšega stika zaradi koristne izmenjave izkušenj pri političnem in ostalem delu. Tak način stika med sosedi je zbor pohvalil.

Zbor je začel predsednik Občinskega sindikalnega sveta Jože Segula, ki je pozdravil zbrane delegate in goste ter predlagal, da 99 strani obsejajočega poročila o delu Občinskega sindikalnega sveta ne bi čitali, ker so ga itak vsi dobili z vabilom na zbor. Prebral je nato predlog načrta za bodoče delo novoizvoljenega upravnega odbora in sindikalnih organizacij med drugim s sledečim poudarkom:

»Sindikalne organizacije bi morale izkazovati večjo pozornost kolektivom, predvsem dvigu socialistične zavesti in vzgoji naših proizvajalcev, da bodo kot zavestni upravitelji in sposobni izvrševalci nalog v procesu proizvodnje ali v delavskem samoupravljanju. Za uspešnejše delo in za odpravo nekaterih pomanjkljivosti v sedanjem sistemu poslovanja organov upravljanja in za boljše rezultate dela sprejemajo sindikalne organizacije obširne naloge in jim lahko zaupamo, da jih bodo tudi izvršile!«

V tem smislu so izvezle več ali manj vse diskusije delegatov in gostov.

Gost iz Varaždina Ivan Vitez je dejal:

»Za izvrševanje prevzetih nalog želi Občinski sindikalni svet Varaždin najiskrenejše sodelovati z Občinskim sindikalnim svetom Ptuj. Na ta način bomo prevzete naloge hitreje in lažje rešili v dobrobit obeh naših svetov in vseh delovnih ljudi. Na ta način se bodo še bolj zblížili delovni ljudje iz Varaždina in ptujške komunel«

Gost Ivica Bartolič iz Čakovca pa je tako povedal:

»Vas čakajo v vaši komunel, nas pa v naši velike naloge iz petletnega plana za razdobje od 1961. do 1965. leta. Želimo, da bi

pri izvrševanju tega plana doseglo delovno ljudstvo Vaše komunel tako velike uspehe kot jih je doseglo doslej!«

Stefka Pušnik je pohvalila zboru delo sveta:

»Nadzorni odbor ugotavlja, da je bilo finančno kakor vse ostalo poslovanje v 1960. letu zelo obširno, pestro in živahno, kar je razvidno iz vseh poročil. Nadalje je ugotovil, da so člani odbora kakor tudi plenuma in člani vseh komisij v minulemu letu vložili mnogo truda in zelo veliko svojega prostega časa za izvršitev nalog, ki so jih prevzeli in so jih tudi uspešno rešili!«

Po diskusijah delegatov kot Franca Kekca, Dušana Znidariča, Albina Piška, Cirila Sateja in drugih so diskutirali: Janko Vigrinc, Lojzka Stropnik, Jože Tramšek, Branko Gorjup, Ivo Kamnik, Franc Majcen, Meta Feldin in drugi.

Janko Vogrinec je med drugim poudaril:

»Sindikalne organizacije se bodo morale v bodoče bolj zavesti važnosti novega gospodarskega sistema in borbe za njegovo uresničenje. Doslej so se več ali manj bavile z vprašanji počitniških domov, letovanj, menz itd. S tem se bodo sicer morale baviti tudi v bodoče, njihova glavna skrb pa bo le skrb za delo po novem gospodarskem sistemu, za pravilno delitev dohodka in drugo.«

Predsednica občine Lojzka Stropnik je dejala:

»Pojem komunel bi morale razumeti vse sindikalne podružnice. Pri tem gre za stvarnost, ne samo za parole. Vsakemu članu sindikalne organizacije bi moralo biti jasno, zakaj dajemo vsi skupnosti, za skupne potrebe, za skupno življenje v njej, morali pa bi se tudi zavedati, kako se vsa ta sredstva trošijo. Člani zbora proizvajalcev so vse premalo seznanjeni z vsemi problemi delovnih kolektivov, da bi se lahko na zasedanjih obeh zborov zavzemali za tista vprašanja, ki jih zbor mora rešiti. Ponekod celo ne vedo, kdo je član zbora proizvajalcev, ki so ga izvolili. Take in podobne pojave bo potrebno odpraviti!«

Predsednik OLO Maribor Jože Tramšek je diskutiral v sledečem:

»Navadili smo se gledati pri mnogih vprašanjih na sindikal-

Delegati in gostje na zboru

no organizacijo in na občinski ljudski odbor. Od obeh vedno pričakujemo toimačenje predpisov in ukrepov. Prav bi morali biti obrnjeni h kolektivu, ki sprejema in obravnava vse probleme v zvezi z našimi novimi predpisi. Ravno pri kolektivu bi našli toliko predlogov, zamisli in pobud, da bi lahko reševali z upravnimi organi tudi taka vprašanja, ki se zdijo včasih upravnim organom nerešljiva. Neposredni proizvajalci se resno lotevajo vseh družbenih vprašanj in za nje je potrebno povsod leteti posluj. Oni se zavedajo, da danes več ne upravljamo v njihovem imenu, ampak da oni sami soodločajo o vseh vprašanjih.«

Po diskusiji Iva Kamnika je še diskutiral Dušan Znidarič iz Ptuj:

»Predlagam, da bi se pri Občinskem sindikalnem svetu ali pri Občinskem ljudskem odboru Ptuj ustanovil posebni sklad, v katerega bi se stekala vsa finančna sredstva, zbrana od delovnih ljudi kakor tudi dotacije. Ta sredstva bi bila porabljena za zgraditev delavskega doma,

K akciji za zgraditev tega doma bi morali resno pristopiti ter tudi vztrajati pri njej vse do otvoritve doma.«

Vse diskusije so bile kratke. S pregledom bodočih nalog sindikalnih organizacij, ki jih je nakazal predsednik Občinskega sindikalnega sveta Jože Segula in s predlogi, ki so jih dali delegati in gostje v diskusiji, je nakazana bodoča smer dela sindikalnih organizacij v občini v skladu z novimi gospodarskimi predpisi kot glavno nalogo v dobrobit vsega delovnega ljudstva.

Pri volitvah so delegati izvolili plenum Občinskega sindikalnega sveta same agiline sindikalne funkcionarje, ki se bodo tudi dalje trudili za procvit našega gospodarstva in napredka.

V kratkem se bo sestel novoizvoljeni plenum, ki bo izvolil iz svoje srede predsednika in podpredsednika Občinskega sindikalnega sveta ter tajnika, ki bodo takoj začeli prevzeto delo ter si prizadevali do nadaljnjih uspehov.

V. J.

Občinski sindikalni svet ima nov prapor

Od nedelje, 30. aprila 1961, ima Občinski sindikalni svet Ptuj svoj prapor s 23 trakovi, 23 zlatimi in 22 srebrnimi žebjički, ki so jih prispevali občinski, upravni in politični organi ter delovni kolektivi. Tudi občinski sindikalni svet Jesenice je prispeval trak, zlati žebjiček pa tudi Občinski sindikalni svet Varaždin.

Zadnji dan aprila 1961 je bila v Ptuj trojna slovesnost za 1. maj. Najprej je bila v dvorani na magistratu slavnostna seja Občinskega sindikalnega sveta. Poleg sindikalnih in drugih funkcionarjev iz občine so se je udeležili tudi gostje iz Maribora, Jesenic, Varaždina in Čakovca. Za njo je bilo zborovanje in razvitje prapora na tribuni za predstavnike in goste pred magistratom. Prapor je razvil tajnik Okrajnega sindikalnega sveta Maribor Ivo Kamnik ter ga izročil

praporščaku Jožetu Škrlavniku in pa praporščaku Tonetu Potočniku.

Na prapor so pripeli trakove predstavnikov upravnih in političnih organov ter kolektivov ob želji, da bi sindikalne organizacije s tem praporom na čelu dosegale nove uspehe v proizvodnji in pri ostalih prizadevanjih za dobrobit delovnih ljudi v ptujski občini.

Po zborovanju in razvitju prapora je odšla povorka na nov cestni most čez Dravo z godbo »Svobode« na čelu. Tam so vsi gledali ognjemet z gradu in z železniškega mostu.

S tem je izpolnjena dolgoletna želja Občinskega sindikalnega sveta, da bi imele sindikalne organizacije na svojem čelu prapor kot simbol delovnih zmag v sindikalnih organizacijah in ostalih delavcev, kolektivov iz ptujške občine.

Jože Škrlavnik in Tone Potočnik sta prevzela prapor

TE DNI V OBČINI

V ponedeljek, 15. maja 1961 bo ob 15. uri v Delavskem klubu Ptuj prva plenarna seja novoizvoljenega plenuma Občinskega sindikalnega sveta Ptuj. Izvolili bodo predsedstvo, predsednika, podpredsednika in tajnika Občinskega sindikalnega sveta Ptuj ter imenovali stalne komisije pri Občinskem sindikalnem svetu Ptuj. Na seji bo tudi razprava o načrtu dela za novo delovno obdobje 1961/62.

V sredo, 17. maja 1961 bo ob 14. uri bo sestanek slušateljev Sindikalne politične šole Majšperk. Na sestanku se bodo pogovorili o zaključnih izpitih in o študijskih ekskurzijah.

V torek, 16. maja 1961 bo ob 18. uri v Delavskem klubu Ptuj posvetovanje slušateljev Sindikalne politične šole Ptuj. Na sestanku bodo slušatelji predložili pismene izpitne naloge, istočasno pa se bodo dogovorili o nalogah v zvezi s študijskimi ekskurzijami, ki bodo v Varaždin, Kidričevo in v Velenje.

V sredo, 17. maja 1961 bo ob 14. uri bo sestanek slušateljev Sindikalne politične šole Majšperk. Na sestanku se bodo pogovorili o zaključnih izpitih in o študijskih ekskurzijah.

Pri Občinskem sindikalnem svetu in Delavski univerzi so v teku temeljite priprave na enotedenski seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic, ki bo koncem maja tega leta.

kovec Viktor, dr. Neudauer Jože, Prelog Viktor, Petrovič Janez, Praprotnik Adi, Rijavec Alojz, Škrlavnik Jože, Šosterič Milan.

NOVOIZVOLJENI PLENUM OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA PTUJ

Bagar Feliks, Čuš Janez, Čuček Alojz, Čepin Gvido, Černe Marija, Grabrijan Maruša, Golob Ivanka, Grdiša Stefka, Grandia Ivan, Ilvar Zora, Klančnik Rozika, Klemenčič Franc, Kekec Franc, Križančič Jože, Kolenko Anton, Kralj Milena, Kos Rudi, Korčec Elizabeta, Lacko Milan, Levčnik Hinko, Langus Anica, Meško Tončka, Mskovec Viktor, Majcen Mirko, Mihelelak Franc, dr. Neudauer Jože, Prelog Viktor, Praprotnik Adolf, Pišek Albin, Prešern Franc, Potč-

nik Tone, Rijavec Alojz, Rižner Franc, Sočevje Boris, Sotler Jože, Škrlavnik Jože, Serdinšek Maksimiljan, Segula Jože, Škrjanc Sonja, Šosterič Milan, Vauda Fanika, Vauda Franc, Veber Bogomir, Voda Mirko, Vučak Franc.

V NADZORNI ODBOR SO BILI IZVOLJENI:

Dočenc Vinko, Joha Štefan, Masten Danilo, Nahberger Ivo, Pušnik Stefka.

IZVOLJENI DELEGATI ZA OBČNI ZBOR OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA MARIBOR

Bagar Feliks, Čuš Janez, Grdiša Stefka, Ilvar Zora, Kekec Franc, Klemenčič Franc, Križančič Jože,

Kolenko Anton, Kralj Milena, Koršec Elizabeta, Lacko Milan, Levčnik Hinko, Meško Tončka, Ma-

Ivo Kamnik

Branko Gorjup

Meta Feldin

Viktor Prelog

Franc Majcen

Franc Kekec

OB DVAJSETLETNICI VSTAJE

Pred 20 leti so nas selili

Ob dvajsetletnici vstaje se s trpkostjo spominjamo tudi onih dni pred 20 leti, ko so začeli Nemci množično preseljevati naše ljudi s Stajerske in Gorenjskega na Hrvaško in v Srbijo. Vendar so se trpko čustvo tisoč in tisoč izgnancev, ki ob dvajsetletnici vstaje gledajo novo Jugoslavijo, ki so zanj trpeli in jo pomagali graditi, spreminja v zadoščanje; saj njihovo trpljenje in delo ni bilo zastonj.

Pred menoj je tiskani nemški seznam oseb, izseljenih iz Spodnje Stajerske (Verzeichnis der aus der Unterstiermark umgesiedelten Personen). Je to mapa, kjer so po abecednem redu vpisani izseljenci. Pri vsaki družini so poleg imena poglavarja (navadno očeta) navedeni tudi rojstni podatki, poklic in bivaliče. Pri ženi, otrocih in ostalih družinskih članih pa le ime in rojstni datum.

Podatki niso povsod točni, kar je razumljivo, ker je bil nemški preselitelni seznam v obdobju nemškega vladanja zelo kratak rok, da bi čimprej opravil delo, ki mu je bilo naročeno z najvišjega mesta, prav tako manjkajo v seznamu imena mnogih izseljencev. Vendar daje seznam v celoti zanimivo sliko.

Pri statistiki, ki jo navaja nemški seznam, je upoštevan vsi bivši ptujski okraj.

Izseljenih je bilo 607 moških in 557 žensk, skupaj 1164 oseb. Zaradi pomanjkljivosti seznama bi po moji presoji lahko dvignili to število na približno 1300 oseb.

Od upoštevanjih 1164 ljudi jih je bilo: v starosti od 1. do 10. leta 150, to je pribl. 13 odstotkov, od 10. do 20. leta 225, to je pribl. 19,5 odstotkov, od 20. do 30. leta 154, to je pribl. 13 odstotkov, od 30. do 40. leta 208, to je pribl. 18 odstotkov, od 40. do 50. leta 190, to je pribl. 16 odstotkov, od 50. do 60. leta 146, to je pribl. 13 odstotkov, od 60. do 70. leta 72, to je pribl. 6 odstotkov, od 70. do 80. leta 14, to je pribl. 1 odstotek, nad 80 let 5, to je pribl. 0,5 odstotka.

Ce primerjamo desetletja med seboj, vidimo, da število otrok med 1. in 10. letom ni v pravem razmerju z številom ostalih. Vzrok je najbrž v tem, ker so dali starši te svoje najmlajše pred odhodom v izgnanstvo v oskrbo sorodnikom. Zanimivo je, da izkazuje drugo desetletje najvišji odstotek, skoraj 20. Med najnižjimi odstotki je desetletje od 20 do 30, kar je razumljivo, ker je bilo mnogo moških še v vojnem ujetništvu, precej pa se jih je na kakršen koli način odtegnilo deportaciji. Značilno za nemško brezobzirnost je, da so bili izseljeni ljudje v starosti nad 70 in 80 let, pa tudi dojenčki, stari nekaj tednov ali dni.

Glede poklicev izseljenih oseb se vidi na prvi pogled, kakšne nemene je imel okupator. Izseljeni so bili v pretežni večini ljudje, med katerih je pričakovati, da bi se mogli glede na osebnost, svoj prejšnji položaj ali politično udeleževanje upreti procesu germanizacije in ornarizirati nova slovenska kmetijska nemirova (iz pisma Himmlerja Stajerski domovinski zvezi v Celju). Izseljenih je bilo:

68 učiteljev, 3 profesorji, 6 sodnikov, 8 odvjetnikov, 3 zdravniki, 1 živinozdravnik, 59 uradnikov, 11 študentov, 14 duhovnikov, 11 ležničarjev, 72 obrtnikov, 15 gostilničarjev, 39 delavcev, 37 kmetov, 18 gosp. pomočnic, 13 upokojencev, 23 orožnikov in 6 financarjev.

Tudi ta pregled poklicev po seznamu ni povsem točen, ker pri mnogih izseljenih ni naveden poklic, vendar dobro prikazuje razmerja med njimi. Vidimo, da med izgnanci ni bilo malo delavcev in kmetov, zlasti če pomislimo, da so upoštevani le poglavarji družin.

Toda posezimo nekoliko globlje. (Naslednji podatki so povzeti po članku Franceta Škerla »Nacistične deportacije Slovencev v leto 1941«, glej Zgodovinski časopis 1952-1953.) V svojih načrtih, da razširijo svoj »življenjski prostor«, so imeli Nemci z našo Slovensko Stajersko in Gorenjsko posebne namene. Ti dve pokrajini naj bi bili kot obmejni deželi velikega nemškega rajha, branik nemštva proti jugovzhodu, proti Balkanu. Zato so ju hoteli ponemčiti. Zadevne načrte so imeli pripravljene že pred vdorom v Jugoslavijo. V maju 1941 je šef civilne uprave za Spodnjo Stajersko Uiberreither predložil načrt, po katerem naj bi izselili kar 260.000 Slovencev, to je četrtino slovenskega naroda, v Srbijo. Ta načrt ni bil izveden. V naslednjih tednih je bilo še več sestankov med vodilnimi nemškimi funkcionarji v Beogradu in hrvaškimi (ustaškimi) v Zagrebu. Zdaj je bilo število znižano na okrog 180.000.

Rezultati teh posvetov so bili naslednji: Po prvem valu naj bi izselili s Spodnje Stajerske in Gorenjske 9.000 Slovencev, večinoma izobražencev in političnih osumljenecv. Drugi val naj bi obsegal 25.000 Slovencev, ki so se naselili na Stajersko po letu 1914. Tretji val pa naj bi zajel 65.000 slovenskih kmetov iz obmejnih krajev Spodnje Stajerske in 80.000 kmetov iz obmejnih krajev Gorenjske.

Po tem načrtu se je izseljevanje začelo, ne pa tudi končalo.

Ze pri prvem valu niso dosegli števila 9.000, pri drugem pa samo 40 %. Tretji val pa je zaenkrat sploh izostal. Iz nekega tedanjega poročila je razvidno, da je bilo po prvem valu izseljenih: s Spodnje Stajerske 4.470 oseb v Srbijo, 217 duhovnikov na Hrvaško, z Gorenjske 2.250 oseb v Srbijo, 180 duhovnikov na Hrvaško, skupaj 7.117 oseb, namesto 9.000.

Pri drugem valu so nastale še znatnejše spremembe, tako da je bilo do pozne jeseni 1941 izseljenih le 10.200 oseb namesto 25.000.

Ce seštejemo številke prvega in drugega vala, dobimo 17.317 deportirancev, od tega je bilo preseljeno v Srbijo 6.720 ljudi, na Hrvaško pa 10.557.

Pri tretjem valu so nameravali preseliti Slovence iz 20 km širokega obmejnega pasu ob robu Stajerske in Gorenjske, na izpraznjeno ozemlje pa naseliti nemške Kočevarje. Tudi tu so jih namesto 65.000 preselili le okrog 34.000 (Brežice) in sicer večinoma v Slezijo (prvotno je bilo misljeno v Srbijo in na Hrvaško), planiranih 80.000 gorenjskih

kmetov pa sploh niso selili.

Vzrokov, da se preselitev Slovencev ni izvršila po načrtu, je več. Že ob preseljevanju Slovencev v Posavju je Poveljstvo slovenskih partizanskih čet skušalo preprečiti izvedbo nacističnih načrtov. Organiziralo je napad na Kozjanskem in na Bučko na Doljenjskem. Ti prvi napadi partizanskih čet so Nemce zmedli, vendar niso mogli preprečiti že začete preseljevanja. Splošen upor slovenskega ljudstva, ki ga je organizirala Osvobodilna fronta, pa je popolnoma preprečil selitev 80.000 gorenjskih kmetov iz obmejnega pasu.

Kakšen je bil postopek pri izseljevanju? Vsi, ki so to doživljali, vedo dobro, kako je bilo. Odmaknjeni so ti časi, trpki so ti spomini, vendar jim že spoštovanje do mrtvih iz njih sredine narekuje, da povedo to njim v spomin, znanecem pa v opomin.

Vsi so vedeli, da bodo šli, le tega ne, kdaj in kam. Le prve žrtve so se dale presenetiti, ko so prišli ponje. Pozneje so bili ljudje že pripravljani. Najnujnejše so imeli spravljeno v kovčkih in zavežljajah. »Oni« so prihajali ob vsaki uri, tudi podnevi, o najrajši ponoči. Ljudje so bedeli cele noči in prisluškovali vsake-mu avtomobilu, ki je vozil v bližini. To je šlo na živce. Nekateri Nemci so »velikodušno« pustili vzeti več, še celo prigovarjali so, naj se vzame čim več, toda vse to in še tisto, kar je bilo uradno dovoljeno, so jim pozneje vzeli na zbirnem centru. Pri odhodu je poglavar družine moral podpisati izjavo, da prepušča svoje premoženje državi.

(Nadaljevanje sledi)

Zvonko Sagadin je odkril ploščo

V spomin na ustanovitev osrednjega odbora OF

Od nedelje, 30. aprila 1961, dalje je na vzhodni steni Bežjakove (prej Lenartove) hiše, Ljutomer-ska cesta 41, marmorna plošča v spomin na ustanovitev osrednjega odbora Osvobodilne fronte oktobra 1941, ki ga je ustanovil narodni heroj Jože Lacko z nalogo, da bi povezoval postojanke narodnoosvobodilnega gibanja v ptujskem okolišu.

Odkritja te spominjske plošče se je udeležil s predstavniki oblasti in organizacij iz Ptujja tudi dr. Jože Potrč, ki si je po daljši bolezni že toliko opomogel, da je lahko zopet pohitel v svoj priljubljeni Ptuj. Po četrtih besedah Franca Bejšaka in po krajšem nagovoru dr. Jožeta Potrča je govornik o razvoju, delu in pripravah organizacije KPJ v Ptujju na najtežje dni zgodovine slovenskega ljudstva Zvonko Sagadin, prežveč bорец iz Lackove čete. Od ptujskih predstavnikov so bili na slovesnosti Janko Vogrinec, Branko Gorjup, Andrej Mršček, Vinko Zigmari, Feliks Bagar, Franc Te-

II. svetovni vojni, ko se je fašistična zver tudi ob pomoči pomencev in hitlerjancev iz Ptujja vrgla na naše ljudstvo in mu hotela uničiti politične in gospodarske voditelje. Izobražence in vse narodno zavedne delavce ter kmete so poglajali z domov na morišča, v taborišča, v izgnanstvo, v svoje tovarne itd. Komunistična partija se je dobro zavedala, zakaj je najhujša gonja ravno protiv njenim članom. Fašisti so se dobro zavedali, da bo KP prej ali slej zanetila upor med okupiranim ljudstvom in da bo kmalu zanj pridobil vse rodoljube iz mesta in vasi, ki so pravilno ocenili namene in načrte fašističnih krvolokov. Člani KP iz Ptujja in ptuj-ske okolice so skupno s člani OF uspeli že z začetnimi oboježenimi akcijami in sabotažami ter so zbegali okupatorja. Zaščitil se je z najsurovejšimi represalijami namir miroljubnemu ljudstvu. — Uponiškimi duh našega ljudstva pa ni pošel, upor se je širil in uničeval okupatorjeve položaje in plačance ter domače izdajalce. V neizprosni borbi je naše ljudstvo

V nedeljo 14. maja 1961 VELIKO ZBOROVANJE mladine

Okrajni komite LMS Maribor in Občinski komite LMS Ptuj sta pripravila za nedeljo, dne 14. maja 1961, ob 10. uri veliko zborovanje mladine okraja Maribor, ki bo v Ptujju na Titovem trgu v počastitev dneva mladosti.

Prebivalstvo v območju okraja Maribor in občine Ptuj, zlasti mladina, je povabljen na zborovanje z velikimi plakati v rdečem tisku, ki opozarjajo na to veliko mladinsko prireditev.

Najprej bo ob 10. uri po Ptujju po mestu velika parada mladosti z mimohodom pred tribuno s predstavniki oblasti, JLA, množičnih organizacij in društev ter gospodarskih organizacij pred magistratom, nato pa bo zborovanje s slavnostnim govorom na Titovem trgu. Popoldne bo ob 14. uri na stadionu »Drave« fizični in športni nastop TDV Partizana, sabljačev, gasilcev, boksarjev in drugih športnikov.

Po nastopu bo skrbel za veselo razpoloženje na razstavnem prostoru pri Mladiki ansambel Vitek iz Maribora.

Za udeležbo je tudi močna agitacija po kolektivih, organizacijah in društvih. Pripravljani odbor je razposlal vabila predstavnikom in gostom.

Zbirališče sodelujočih v paradi je pred osnovno šolo »Jožeta Lacka« (Mladika) ob 9. uri. Društva in organizacije naj prinesejo zastave, prapore in transparente.

MOJ KRAJ VCERAJ

Šolska reforma, ki se je začela uveljaviti zadnja leta, že prinaša sadove. Če smo si pred vojno ogledovali šolske razstave, smo videli, da se je pri šolskih izdelkih povsod poznala bolj ali manj posrečena učiteljeva roka. Učenci so delali le po navodilih in predlogih svojih učiteljev, zato je bilo pri njihovih razstavljenih delih kaj malo samostojnosti in samoiniciativnosti. Vse te razstave

popoldneve sedeli v čitalnici, obračali liste starih »Poročevalcev«, Ptujskih tednikov in drugih publikacij. Nekaterim knjižnica kljub svojemu obsežnemu skladu ni mogla postreči, pa so iskali podatke drugod. Dobili so jih pri podjetjih, v tovarnah, pri udeležencih NOB, pri izgnancih, ki so jih pripovedovali iz svojih spominov. Tako so si dijaki in pionirji napolnili svoje zvezke z gradivom in napisali svoje teme.

Plod tega marljivega zbiranja in izpisov so pisni izdelki, ki smo si jih ogledali na razstavi v »Mladiki«. Ne samo pisni izdelki. Vsa ta naša ptuj-ska zgodovina je prikazana tudi v likovnih izdelkih. Ti izdelki kažejo izvorno samostojno ustvarjalnost, ki pri nekaterih izdaja talente.

PIONIRJI IN DIJAKI V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

Zanimivo je, kako danes pionirji ali dijaki pod nevljudnim vodstvom svojega učitelja-mentorja samostojno išče in zbira gradivo za svoje delo. Knjižničar študijske knjižnice bi vedel povedati, kako so v preteklih mesecih od dnevih, ko je odprta študijska čitalnica, prihajali vanjo dijaki vsak s svojo temo in iskali zanj gradivo. Ta je hotel opisati Ptuj v davnih časih, ko so vladali še fevdalci, oni se je zanimal za septembrske dogodke leta 1908, ko je nemčrska drhal napadla Slovence, tretji je iskal podatke o učenjaku Matiji Murcu, četrti je zbiral gradivo o heroju Lacku in njegovi četi. Dijaki so po cele

strelj, 60 pušk, 30 samokresov in veliko municije. Poleg tega so uničili vse ustaške postojanke, pobrali obleko, orožje in živ. Ustašepovci so se pred zajetjem sami ustrelili. Nekateri so zlezli celo v odtočne kanale, dvajset na pol oblečenih so partizani zajeli. Partizani so videli klavno s. ko. Brez uniform so naduti gestapovci izgledali velike reve.

RAZSTAVLJENE RISBE

Na razstavi je prikazan »Naš kraj včeraj« od rimske Petovlje do današnjih dni. Tako sta Orfejev spomenik narisala kar dva. Eden ga je upodobil kot sramotilni kamen s človekom, privezanim na obroč, kako ga tepejo. Nazorno je podano, kako Turki oblegajo obzidano mesto. Stara Jugoslavija je manj obdelana. Zanimiva sta spisa, kako so živel v tem času kmetje (Kunc Meta) in učitelj (Burg Angela).

Preseneča delo učenca 8. razreda Milana Strelca pod naslovom »Napad na Jugoslavijo«. Vrsta risb predstavlja napad nemških bombnikov, vdor okupatorja, izgnance, talce, borbe in končno osvoboditev. Pod vsako risbo je besedilo. Strečev talent za risanje je nedvomno. Mislim, da je to bodoči študent slikarske akademije in morda slaven likovni umetnik.

Iz dobe NOB je mnogo podob. Tako sta večja portreta Lacka in Osojnika napravila Strelec in Zorko. Večkrat je upodobljen boj Lackove čete pri Mostju (prikazana je tudi situacijska zemljevidna slika, čudje kako so izdali

Odkritja se je udeležil tudi dr. Jože Potrč

titkov in drugi. Od preživelih članov osrednjega odbora Osvobodilne fronte pa sta bila navzoča Karel Koren in prof. Ferdo Sentjurc. Inž. Cvahete se slovesnost ni mogel udeležiti.

V svojem govoru je Zvonko Sagadin navzočim tolažil vztrajno borbo KP v Ptujju in okolici za enotnost slovenskega življa v borbi proti javnemu in podtalnemu deňovanju ptujskih nemčurjev in hitlerjancev. Ti so si prizadevali, da bi čimbolj razredinili naše ljudstvo, ga nahujskali proti svojemu vodstvu in ga navezali nase ter na svoje plačane voditelje. Kako je bila ravno enotnost našemu ljudstvu potrebna se je videlo ob

pod vodstvom KPJ v vojni zmaganilo. Z odkrivanjem spominjskih plošč in spomenkov ohranjamu bodočim rodovom neizbrisne dokaze hrabrosti in napredne politične usmerjenosti po zaslugi KPJ, ki je bila in bo med svojim ljudstvom ter bo ostala budna nad vsemi njegovimi vojnimi in mirovdobskimi pridobitvami ter gospodarskimi in drugim uspehi.

Na tej slovesnosti je bilo kljub močnemu naliivu precej ljudi iz Ptujja in okolice. Igra je godba na pihala »Svobode«, pel pa je šolski pevski zbor iz Ptujja pod vodstvom učiteljice Mance Terbučeve. VJ

Osojnika, mučenje in streljanje talcev in še mnogi prizori iz druge svetovne vojne.

O zemlja draga, raj-ska ti dolina, kako si tiha v zarji prebujenja...

PRIPovedOVANJE O NOB

Lepi so opisi po pripovedovanju udeležencev NOB. Tako je Nada Cvirm napisala sestavek »Junaško in požrtvovalno delo Fajsove mame«. Še več drugih je opisalo žene-borke. Doživljaje svojih staršev, očeta in matere med NOB, sta opisala Vogrinec in Holobar. Jakob Emeršič je v pesmi, ki ga kakor Milana Strelca v risbi, predstavlja kot pesnika začetnik, ki daje obete. Preberite njegovo pesem! Prav tako je upoštevanja vredna pesnitev »Drav-ski dolini« Janča Bežjaka. Ob-sega 12 kitic po 8 vrstic. Kako zme tečajo verzi!

Junaku Spolenjaku v spomin pa so zloženi prav dobri heksametri. Bral sem jih in se čudil. Na spisu nisem našel avtorja. Letošnje kurentovanje je naša mladina globoko doživljala. To nam pričajo neštete upodobitve v risbi in različnem materialu. Tudi mali kurenti, podobni spominčkom, ki so jih prodajali o pustu, so tu. Koliko drobnega, pazljivega dela in potrpljenja je treba za tak majhen izdelek! Razen kurentuje je upodobljenih še več drugih etnografskih zanimivosti: kožuhanje koruze, svatba, delo na kmečkem dvorišču.

(Konec na 4. strani)

Doživetje moje mame v NOB

O doživljajih moje mame v času NOB še nisem pisal, četudi mi je večkrat pripovedovala o partizanskih pohodih in borbah. V okviru jugoslovanskih pionirskih iger pa bi hotel opisati dogodek, ki mi je ostal najbolj v spominu.

Kalniški odred 32. divizije X. korpusa je v jeseni leta 1943 napadel Varaždinske toplice. Cilj je bila topliška trinadstropna zgradba, ki je bila last zagrebškega škofa Stepnica, ker je škofijski urad povabil v toplice na oddih štirideset gestapovcev.

Za te »goste« so zvedeli partizani po svojih ilegalnih terenskih obveščevalcih. Neko noč je odred krenil iz Kalnika proti Varaždinskim toplicam. Toplice ležijo na hričku in so obdane z gozdovi. Okrog tega kraja se vije ozek potok. Zgradba, ki so jo napadli, je stala blizu parka. Zaradi zelo težke dostopnega po-ožaja te zgradbe je bil napad težak. Partizani so bili pripravljali za napad ob treh zjutraj. Zaradi velike oddaljenosti, težko prehodne poti in dežja so bili borci za napad nekoliko prepoznani. Zdanilo se je že.

Tik pred toplicami, ob vznožju gozda, so našli na ustaški bunker. Nekaj tovaršev se je malo zadržalo s spremi sovražnika. Komisar Jovica je vprašal: »Ali ste bili poročila? Dni so e-hitrim...

koraki obkroževali mesto, spotoma obračunavali s stražami, kolikor tega niso dpravili ilegalci, ter počasi krenili proti cilju. Ker je deževalo, je poplavljal pokrajino potok. Nič ni tako strašnega, kot če moraš v jesenskem jutru v vodo. Lepše je bilo preskočiti potok tovaršev Jožetu Vnuku, ki je bil na konju.

»Ne bo šlo tako gladko,« pošepeta Štef ter pokaže na ustaše za vogalom neke hiše. In res! V tistem trenutku zamahne z roko in vrže bombo. Komisar Jovica je dal povelje na napad in vzkliknil: »Bombaši, napred!« V nekaj minutah se je zaslislalo z oken zgradbe ostro streljanje iz broz-streške. Kmaju nato je bilo videti, da so vsi gestapovci stopili v prečtinapad Tovarši v prvih vrstah so se umaknili ob zid, da so laže prišli v zgradbo, kajti dobili so nalogo, da polovijo čimveč živih gestapovcev, ker so jih večkrat zamenjali za partizane. Medtem je napadala ostro in nenehno zadnja četa. Z zelo težkega terena je morala metati bombe iz nižine v zgradbo. Med to borbo so se prvi pomaknili v ozadje in lovili bežeče sovražnike. Zgradba je bila porušena in je v času borbe začela tudi goriti. Partizani so hoteli v netranjnost, kajti odpor je prenehal. Pobrali so orožje, in stali so šest minut, 30 hrzo-

Iz naših mest do vas

Desternik v Slovenskih goricah privlačna turistična točka

Na poti iz Ptuja v smeri Zg. Radgone se nam že zdaleč iz severozapadne strani prikaže skupina visokih desterniških poslopj. Od daleč se vidi kot nekakšna trdnjava. Izmed njih moli stolp — zvonik. Ta lepa slika me vedno silil k razmišljanju: »Ali ne bi lahko bil Desternik izletniški kraj?«

Pri 8. kilometru od Ptuja se odcepi krajnja cesta, ki vodi na precej visok hrib v vas Desternik. Desterniški hrib ima 576 m nadmorske višine in to pri cerkvi. Hrib se dviga približno še za 10 do 15 m. To je vsekar najvišji hrib v spodnji Pesniški dolini.

Slovenskih goric. Poleg tega v Desterniku lahko postržejo v gostini, v trgovini, na pošti itd. Kraj je urejen in ima, kar potrebujejo domačini in gostje.

Pred leti so na Desterniku ustanovili turistično društvo. Po odhodu enega agilnega člana v JLA je društvo zopet zaspalo. Pri tem pa ne bi smeli ostati. Turistično društvo bi lahko mnogo koristilo za to, da bi bil Desternik ena izmed lepih in obiskanih turističnih točk v tem delu Slovenskih goric. Radi bi ga obiskovali gostje iz Ptuja in Maribora in tudi drugih krajev, saj je tudi po Slovenskih goricah mnogo hiš, ki imajo svoje sinove in hčere po celi Sloveniji in tudi tujci prihajajo s svojimi ženami in otroci ter prijatelji in znanci v lepe Slovenske gorce. To se je videlo tudi ob letošnjem 1. maju. Večjo pozornost kot doslej si Desternik kot turistična točka nedvomno zasluži. Pobuda in želja za tem mora priti tudi iz Desternika samega.

Prepričan sem, da bo do prihodnjega 1. maja na Desterniku v tej smeri že mnogo storjenega, zlasti če bodo pri graditvi razglednega stolpa pomagali člani vseh društev in organizacij na Desterniku, še posebej pa mladina s svojo udarno močjo. Lepo bi bilo, da bi tam še letos stal razgledni stolp in nedeljo za nedeljo bi bilo na Desterniku lepo in veselo za domačine in goste.

B. J.

Desterniška vas se razteza po strmem grebenu ter je zelo romantična. Zanimive so predvsem stanovanjske zgradbe. Prav zanimivo je opazovati Desternik z vrha klanca, z glavne ceste, od koder je na vas več kot zanimiv pogled. V Desterniku so vsa poslopja čedna in tudi okolica je vzorno urejena. Po tem se da sklepati, da cenijo tamkašnji ljudje red in čistočo nad vse. So še možnosti, da bi postala vsa vas kot lep park. Potrebno je le še nekaj cvetličnih nasadov, grečic ter klopi za goste — obiskovalce.

Sliši se, da nameravajo na Desterniku postaviti stolp, ki bo razgledni stolp bi Desterniku izpopolnil podoba. Sedaj prazna višinska točka bi privabila izletnike in v Desterniku bi bilo živahnije. V korist Desterniku je tudi to, da se na vrh lahko pripeljejo izletniki celo z avtobusom ob vsakem vremenu, ker je tod speljana lepa trda cesta. Desternik se lahko postavi s svojo revolucionarno uporabnostjo pred in med drugo svetovno vojno. Mladini odrasli izletniki bi prav z zanimanjem poslušali o prvih partizanskih akcijah in o neustrahanih ljudeh iz tega dela

GOMILA

Prva letošnja prireditev na Gomili bo v nedeljo, 14. maja 1961, popoldne. Igra »PRLESKO GOSTUVANJE« se prične ob 15. uri pri razglednem stolpu. Po igri bo nekaj turistične zabave z vrtno veselico in plesom.

Kakor preteklo leto, bo tudi letošnja turistično sezono od 1. maja pa do 15. oktobra bife v stolpu nudil ob nedeljskih popoldnevih razna okrepčila: pijače in jedcače, razglednice, daljnogled, spominsko knjigo itd.

Redni letni občni zbor Turističnega društva na Gomili je bil 23. aprila 1961 na Gomili. Po izbranih poročilih odbora so sledile volitve, sprejet pa je tudi petletni načrt dela 1961—1965 in letni delovni načrt za 1961.

Iz Juršinc

Prvomajske praznike je prebivalstvo Juršinc in okolice lepo proslavilo. Strelska družina Juršinci si je postavila nalogo, da mora biti do tega velikega delavskega praznika dograjena strelska lopa. To nalogo so izvršili član strelske družine s pomočjo vsega

prebivalstva, ki je v ta namen daroval potreben les. Posebna zahvala pa gre organizatorjem in pa tesarjem, ki so to popo postavili. Okoliške strelske družine bo družina rada povabila, da s popo ogledajo in se pomerijo v streljanju.

Moj kraj včeraj

(Nadaljevanje s 3. strani)

Mladina se je ob pripravah na razstavo obročala za podatke tudi na naše zaslužne može in žene. Nekateri so jim ustregli. Ob sliki pisatelja Ivana Potrča je razstavljeno njegovo pismo. Tu sta tudi pismi borke Sagadinove-Zenke in Cobljeve.

MOJ KRAJ JUTRI

Vredno je omeniti še to, da se je mladina spomnila tudi na naslov »Moj kraj jutri«. Na kakih treh risbah je prikazan Ptuj, kakršen naj bi bil v prihodnje. Na slikah se vidi v ozadju stari Ptuj z gradom, spredaj novi Ptuj z nebotičniki. Eden je te nebotičničke postavil na desni breg Drave, kjer naj bi se po njegovem razvijal moderni Ptuj.

Ko gledamo lepo uspelo razstavo, se spomnimo, kako je bilo, ko smo bili mi starejši še šolarji. Rečimo pred 40 ali 50 leti! Spominjam se, kako smo se z muko naučili abecede in poštevanke, kako smo se na pamet učili pesmic in sestavkov, ki smo jih le napol razumeli, spominjamo se učiteljevih navad in seveda tudi njegove šibe. Takrat ni bilo ne razstav, ne raznih delovnih krožkov, ne šolskih izletov in letovanj ob morju, ne športnih dnevoev, ne tekmovalnj, ne kina, ne lutkovnega gledališča. Danes pa po resnici pravi pojem: Lepo je v naši domovini biti mlad.

VSE PRIZNANJE ZA RAZSTAVO

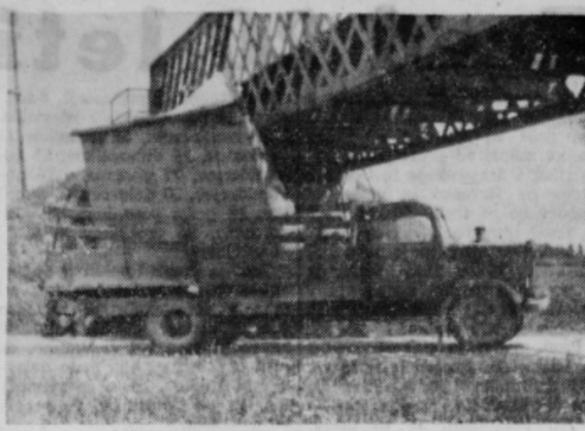
Razstava, ki smo jo obiskali, je res lepa manifestacija novodobnega pouka in reformirane šole. Ko pa občudujemo razstavljene izdelke, se nehote spomnimo na ljudi, ki so to razstavo zamislili in jo organizirali. To so tihi delavci, ki so z vso predanostjo skozi mesece vodili našega pionirja in dijaka pri delu, ga usmerjali, mu svetovali in mu tudi sami pomagali. Koliko ur in dni dela, ki ga zunanji svet izven šolskih zidov ne vidi in čisto niti ne ve zanj! Vsi: ravnatelj gimnazije, profesorji, šolski upravitelji in učitelji zaslužijo v tem svojemu prizadevanju vse priznanje. V zadoščenje naj jim bo, da bo mladina, ki jo danes tako vodijo in vzgajajo, v bližnji prihodnosti nov, izobražen, razgledan rod srečne domovine.

LUNINE SPREMEMBE IN VREMENSKA NAPOVED

za čas od 13. do 20. maja 1961

Mlaj bo dne 14. maja 1961 ob 17.55. Okrog 16. maja dež in ploha, ostale dni lepo, noči hladne. Med 16. in 19. majem nevarnost slane.

Z dragocenim tovorom v železniški nadvozi

Poškodovan avto s transformatorsko postajo

Pri železniškem nadvozu v Ptuj na Zagrebški cesti je prišlo 28. aprila 1961 po neprevidnosti vozača tovornega avtomobila S-6671 Štefana Kolednika iz Ptuja do prometne nesreče, pri kateri je nastalo za poldrug milijon dinarjev škode. Vozač pri nesreči ni bil poškodovan.

Telega dne je peljal tovorni avto S-6671 po Zagrebški cesti iz Ptuja v Zlatar — Bistrico na Hrvatskem transformator visoke napetosti s hišico, izdelek HIMO Maribor. Vozač je prezrl opozorilo pred nadvozom, da ne bo mogel s tovorom skozi podvoz, ki je visok le 3,5 m, medtem ko sta imela vozilo in tovor višine 4,10 m.

Močan sunek v most s hišico transformatorja je zresnil vozača. Razbita je bila hišica in poškodovan avto. Komisija TNZ je vzela potrebne podatke, izdelala skico in ukrenila potrebno v zvezi z vozilom in tovorom.

Vozač Štefan Kolednik se bo moral zagovarjati zaradi ogroženja prometa in poravnati na tovoru in avtomobilu nastalo škodo. Njegov nasrečni primer bo nedvomno marsikateremu vozaču resno opozorilo, da je treba na vožnjah upoštevati tudi objekte nad cesto in ne samo ob cesti in na njej.

Z motornega vozila v prerani grob

V torek, 3. maja 1961, dopoldne je zahtevala prometna nesreča v Kidričevem pri železniškem nadvozu življenje 22. letnega Vinka Cafuta, iz Ptuja. Na postajo 4. S težkimi poškodbami na glavi je na prevozu v bolnišnico v Ptuj umrl.

Drugi dan prvomajskega praznovanja, v torek, 3. maja dopoldne sta se peljala brata Janec in Vinko Cafuta z motorjem S-23505 v Ptuj po cesti, ki pelje skozi Kidričevo, s precejšnjo brzino proti železniškemu nadvozu. Ko je vozač motorja Janec Cafuta ugotovil, da je začel voziti pod železniški nadvoz prej na desni strani nedaleč od tega stoječ osebni avto S-25790, je poskusil Janec sprva prehiteti pred nadvozom. Ker pa je ocenil, da to ne bo šlo, se je nenakrat odločil za levo stran nadvoza, levo od osrednjega podpornega in nosilnega stebra. Ob naglem zavoju je zabil z zadnjega sedea brata Vinka. Ta je z glavno tako nesrečno padel na rob cementnega podboja stebra, da si je prebil lobanjo in je začel krvaveti iz možgan. Kljub vsemu prizadevanju, da bi ponesrečenemu Vinku čimprej pomagali in zaustavili

krvavitev najbližji očitvidci nesreče, nič ni pomagalo. Vinko Cafuta je umrl. Z motorja je sicer padel tudi sam vozač, vendar zanj nesreča ni imela posledic.

Pri ugotavljanju okoliščin in vzrokov nesreče se je izkazalo, da Janec Cafuta ni imel v redu signalne naprave in hupe, da bi lahko opozoril vozača avtomobila na se in na nameravano prehitavanje. Usoden zanj je bil predvsem namen prehitavanja na neprimernem mestu in poskus umika v levo blizu stebra.

S Cafutovimi sočustuje mnogo ljudi ob blizu in daleč, ker jim je tako kruta nesreča iztrgala iz družinskega kroga nadebudnega sina Vinka, ki se je komaj vrnil iz JLA in je že nastopil službo v tovarni glinice in aluminija »Boris Kidričev« v Kidričevem. Pogreba se je udeležilo mnogo mladine in odraslih.

Vozač motorja Janec Cafuta je bil takoj priprt. Sam je zelo prizadet zaradi pregodnje bratove smrti. Z vozilom je bil že prej neprevidna na vožnji in njegova ponovna neprevidnost je stala brata življenje.

Iz programa RTV Ljubljana

LJUBLJANA
PETEK, 12. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.10—5.30 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Dve sceni iz opere Maon, 11.30 Človek in zdravje (pogovori), 11.40 S popevkami po Italiji s Spasiji, 12.00 Zadovoljni Kranjci s pevci, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Zabavna opoldanski spored, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Poje Bratstvo, 13.45 George Bizet: Poje Bratstvo, 13.45 George Bizet: Arležanka, 13.50 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Zabavni orkester RTV Beograd, 20.15 Tedenski znanjopolitični pregled, 20.30 Veliki skladatelji, kot so jih opisali njihovi sodobniki, 21.15 Oddaja o morju in pomorskiški, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 24.00 Zadržna poročila in zaključek oddaje.

LJUBLJANA
SOBOTA, 13. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.25—5.45 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Po svetu jazz, 11.30 Pionirski tednik, 11.50 Otroci izbiralo pesnice, 12.00 Trio Bardorfer in sestek bratov Pleško iz Škofje Loke, 12.15 Kmetijski nasveti — Matko Zelnjčič: Dogozelvanje, okopavanje in škropljenje sladkorne pese, 12.25 Zabavna opoldanski spored, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Sever-Disk: Med Savco in Dravco, 13.50 Od arje do arje, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Ob slovenski obali, 20.20 Revija jugoslovenskih pevcev in ansamblov zabavne glasbe, 21.00 Za prijatelje konec tedna, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

NEDELJA, 14. MAJA
6.00—6.30 Jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevni koledar, 6.30 Vsesto na poti! 7.00 Napoved časa, poročila,

pregled tiska, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 7.15 Reklame, 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva, 7.35 Kmečka godba za nedeljsko jutro, 8.00 Mladinska radijska sgra, 9.40 Zbori in samospelji Vasilija Mirke, 10.00 Še pomnite tovarniš..., 10.30 Glasbov, ki so vam všeč, 11.00 L. van Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 2, v B-duru, 11.30 Nedeljska reportaža, 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 13.45 Orkestra Alfred Scholz in Rappela, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved, 15.15 Reklame, 15.30 Arje, ki jih radi poslušate, 16.00 Hamorska teža tedna, 16.20 Poskočnice z maščubimi zabavnimi ansambli, 16.40 »Pel so jih moji moji«, 17.00 Za nedeljsko popoldne, 17.30 Radijska igra, 18.10 Zabavni potpuri, 18.50 P. I. Čajkovski: Trije odmički iz baleta Lebadje jezero, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik in športska poročila, 20.05 Izberite melodijo tedna! 20.50 Hammond orgle, 21.00 Sprehodi po glasbeni galeriji — 6. oddaja, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 22.15 Pies ob radijskem sprejemanju, 23.00 Poročila, 23.05 Uro pri slovenskih skladateljih, 24.00 Zadržna poročila in zaključek oddaje.

PONEDELJEK, 15. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.00—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.25—5.45 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Po svetu jazz, 11.30 Za otroke, 12.00 Nekaj partizanskih pesmi na narodne melodije, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Zvočni kaledoskop, 12.35 Pesmi Iva Fligla, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Jules Massenet: Pisane slike, 13.50 Radi bi vas zabavali, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Glasbeni variete, 20.45 Kulturna tribuna, 21.00—23.10 Umberto Giordano: Andre Chenier.

TOREK, 16. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.10—5.30 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame,

7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Slavni pevci vam pojo arje iz italijanskih oper, 11.30 Deset minut iz naše beležnice, 11.40 Skrinjica z zabavno glasbo, 12.00 Skladatelj Vilka in Slavka Avenška, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Sedem pevcev — sedem popevk, 12.45 Igrajo Zadovoljni Kranjci, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Godala in vokalni ansambli, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Zbor RTV Zagreb p. v. Slavka Zlatiča in Sergeja Rajčesa, 20.30 Radijska igra, 20.15 Ivo Lhotka-Kalinski: Sedem bagatelj, 21.25 Francoske, ameriške in švedske popevke, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

SREDA, 17. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.25—5.45 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Pol ure z zabavnim orkestrom RTV Beograd, 11.30 Za cilicane, 12.00 Vaški kvintet z Božom in Miškom, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Zabaven opoldanski spored, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Šopek poljudnih komornih skladb, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Z glasbenega biserja v Zagrebu, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

ČETREK, 18. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.10—5.30 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Ruski tečaj za začetnike — 19. lekcija (ponovitev), 11.15 Ruske popevke, 11.20 Gioacchino Rossini — Ottorino Respighi: Fantastična prodajalca, baletna suita, 12.00 Trio Maška Kovačiča, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 iz francoskih oper, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Zvočna mavrica,

13.50 Pesmi raznih narodov poje Slovenski orkester, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski koledar, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napoved, 20.45 Literarni večer, 21.25 Peter Il'ič Čajkovski: Koncert za violino in orkester v D-duru, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

PETEK, 19. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.25—5.45 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Dva odmička iz Kogojevih Grimh, 11.30 Človek in zdravje (ponovitev), 11.40 S popevkami po Evropi, 12.00 Narodne s barmoniko, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Orkester Nelson Riddle, 12.40 Domači pesmi iz pod zeleznega Pohorja, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Poje Bratstvo, 13.45 George Bizet: Poje Bratstvo, 13.45 George Bizet: Arležanka, 13.50 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Armando Trovajoli s svojim orkestrom, 20.15 Tedenski znanjopolitični pregled, 20.30 Znameniti skladatelji, kot so jih opisali njihovi sodobniki, 21.15 Oddaja o morju in pomorskiški, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

SOBOTA, 20. MAJA
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar, 5.10—5.30 Nekaj domačih, 6.00—6.15 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila, 6.30—6.40 Reklame, 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar, 8.00 Poročila, 11.00 Po svetu jazz, 11.30 Pionirski tednik, 11.50 Otroci izbiralo pesnice, 12.00 Sedem otrok — šest slovenskih narodnih, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Zabaven opoldanski spored, 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in prireditve dneva, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Igra ansambel Srečka Drožiča, 13.50 Od arje do arje, 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.00 Radijski dnevnik, 20.00 Nekaj domačih pesnov in izbranih celinskih ansamblov in solistov, 20.25 Melodije ravnih dežel, 21.00 Za prijatelje konec tedna, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.

Kazen za preveliko mešetarstvo

Sia po prekupčevanju z živno in lahko zasluženih dobičkah, ki izvirajo iz takih nedopustnih poslov, je privedla Žilvko Franca, kmeta iz Gradišča, tokrat že šestič na zatožni klopi. S prekupčevanjem živne se je ukvarjal, že pred vojno in tudi med vojno. Tudi po vojni se nikakor ni mogel živjeti v spremenjene družbene razmere, zato je bil zaradi podobnih dejanj že petkrat predkaznovan. Kmetaj je v drugi polovici leta 1959 odslužil zadnjo zaporno kazen, se je znova še v večjem obsegu letil mešetarstkih poslov. V dobrem poldrugem letu je nakupil in preprodal najmanj 31 glav goveje živine in dva konja. Skupna vrednost kupljene in prodane živine znaša po ugotovitvah sodišča 2.502.560 din. Prekupčevalske posle je spretno prikrival s ponarejenimi živinskimi potnimi listi. Pri tem so mu pa vrsto pemačale tudi nekatere kmetijske zadruge, ki so mu proti plačilu provizije dovoljevale, da je na njihovem območju nemoten kupoval živno. Pri teh poslih tudi ni bil teritorialno omejen. Njegovo poslovno področje je obsegalo Prekmurje, nekatere predele LR Hrvatske in Slovenske grice. Večidel kupljene živine je z razmeroma visokim dobičkom prodal KZ Gradšče in Trnovska vas. Pri teh kupčijah pa odgovornih ljudi iz teh zadrug ni motilo to, da živinski potni list niso bili izstavljeni na njegovo ime. Vse kaže,

da je pri tem nastopa kot nekakšen begalen nakupovalec živine za ti dve zadrugi iz območij drugih zadrug. S tem so mu odgovorni ljudje navedenih zadrug brez dvoma nekoliko pripomogli, da se je znova znašel na zatožni klopi. Ko so organi Ljudske milice po napornem delu odkrili njegovo nedovoljeno delavnost, pa je še celo tako daleč, da je s svojemučim miličnikom pcutnel podkupnino, če ga ne bo ogradil Javne moči tožilstvu. Na sodišču je dejanje pod težo dokazov priznal. Nikakor se pa ni mogel spomniti, koliko je z mešetarjenjem zaslužil. Prekupčevanje je skušal opravičiti z visokimi davki, čeprav teh dohodkov, izvirajočih iz nedovoljene trgovine po vsej verjetnosti ni prijavil davčnim organom. Glede na to, da je bil zaradi nedovoljene trgovine že večkrat predkaznovan, pa vse dosežane kazni niso dosegle zaželjenega prevzgojnega namena, ga je Okrožno sodišče v Mariboru obsodilo za nedovoljeno trgovanje in dajanje podkupnine uradni osebi na eno leto in dva meseca strogega zapora ter 200.000 din denarne kazni. Poleg kazni pa mu je odvzelo še znesek 132.100 din kot nedovoljeno premoženjsko korist, ki jo je dosegel z mešetarjenjem. Dobro bi bilo, da b. se za njegovo dohodke, izvirajoče iz teh dejavnosti, pozanimaj tudi pristojni finančni organi.

KULTURA in PROSVETA

Skrb za ptujski muzej

Prejšnji mesec je bil steden muzejev, ko bi naj posredovali javnosti muzejske probleme in naloge in v katerih bi naj muzeji manifestiral: javnosti svoje delo. Ob tej priložnosti smo obiskali Mestni muzej v Ptuj, da bi po razgovoru z ravnateljem ptujskega muzeja, G. Gumilarjem posredovali našim bralcem nekaj drobcev iz življenja te pomembne ptujske ustanove, ki jo letno obišče na tisoče turistov.

Zal v samem stednu muzejstvu z ravnateljem nismo mogli govoriti, pač pa šele po njem. Objavljamo naša vprašanja z odgovori:

Kako so muzeji pristopili k nalogi družbenega upravljanja?

Muzeje upravljajo upravni odbori, ki se imenujejo od lani muzejski sveti. V našem muzejskem svetu predseduje tov. Karl Sepec, šolski inšpektor. Muzejski svet potrjuje letni delovni načrt, ki ga predlagajo kustosi za svoje zbirke; določa finančni plan in potrjuje letno bilanco. Muzejski svet razpisuje tudi delovna mesta v muzeju in izbere med prijavitelci najprimernejšega kandidata, ki razpisano mesto zasede. Muzejski svet skrbi tudi za promocijo, ki je poverjeno muzeju.

Ali so muzeji proračunske ustanove s samostojnim financiranjem?

Od 1. januarja 1960 je naša ustanova, ustanova s samostojnim financiranjem, ki pa se vzdržuje predvsem z dotacijo OLO v Mariboru, saj vstopnina prinese letno le okoli 40.000 dinarjev.

Pojasnite prosim nizek dohodek vstopnice!

Cevral obišče naš muzej letno okoli 25.000 obiskovalcev, je dohodek od vstopnice nizek, ker so vstopnice le po 10 dinarjev. Solske skupine, ki jih je največ, pa si ogledujejo muzejske zbirke brezplačno. Vstopnice prodaja muzej v dveh oddelkih, v arheološkem in na gradu. Tako si vsakdo lahko ogleda ves muzej za 20 dinarjev.

Zdi se, da je vstopnina pre nizka za tako obširen muzej, kakor je ptujski?

Mislili smo že večkrat na to, da bi vstopnino zvišali. O tem namerava razpravljati muzejski svet na prihodnji seji, kjer bodo vstopnino zvišali. Morda bo za sedaj dovolj, da jo bodo zvišali za enkratno vsoto.

Kakšne so naloge muzeja?

Najvažnejša muzejska nalo-

ga je znanstvena. Muzej sistematično zbira, čuva, urejuje in razstavlja ter proučuje muzejske predmete in muzejsko gradivo.

Druga muzejska naloga je prosvetna. Muzej prikazuje obiskovalcem v svojih zbirkah z razstavljenim gradivom preteklost v raznih dobach. Prireja tudi občasne zbirke.

V našem muzeju je neumoren prosvetni delavec tov. ravnatelj Franjo Gumilar, ki kot pedagoški vodja zelo skrbno in prizadevno vodi številne skupine skozi muzej. Mnoga zahvalna pisma, namenjena ravno njemu, so dokaz, da so obiskovalci z njegovim vodstvom zelo zadovoljni.

Na gradu je neutruden vodil po zbirkah tovariš Lah, ki se ne brani voditi tudi izven ur, ki so za obiskovalce določene. Največ dela ima ob nedeljah, ko drugi državljani preživljajo dan oddiha. Po zbirkah vodijo tudi kustosi, ki pa so obremenjeni z znanstvenim in terenskim delom in odpade glavni delež pri vodstvu po zbirkah na omenjena tovariša.

Koliko nastavljenecv ima ptujski muzej?

V muzeju nas dela sedaj dvanajst, ravnatelj, dva kustosa za arheologijo, kustos za etnografijo, vodja oddelka ljudske revolucije, administrator, dva preparatorja, restavrador slik in trije čistilci.

Kaj najbolj privablja obiskovalce v muzej?

Najbolj se obiskovalci zanimajo za ptujski grad in nje-

gove zbirke, kulturnozgodovinsko, ki prikazuje fevdalno opremo gradu, galerijo slik, etnografski oddelki in oddelki narodne osvoboditve.

Kaj smatrate za vzrok, da je manj obiskana arheološka zbirka?

Arheološka zbirka, ki zajema ilirske, keltske, rimske in staroslovanske predmete, je urejena še v neprimernih prostorih, kar med kamnitimi spomeniki. Predmeti so razstavljeni skoro brez ilustracij, ki jih sodobni človek pogreša. Muzej bo arheološko zbirko uredil po sodobnih principih, ko se bo iz muzeja preselil mizar Potrč s svojo delavnico. Priprani smo, da bo to letos, vsaj tako so nam na občini obljubili.

Priprani smo, da bo na novo urejena arheološka zbirka v sedanji mizarni za Ptuj veliko pomenila in privabila mnogo obiskovalcev. Opremljena bo z mnogimi ilustracijami iz življenja v davni, z maketami tedanjih človeških bivališč, v povezavi z originalnimi predmeti iz tistih davnih dni.

Kustos za klasično arheologijo, ki je sedaj v Ptuj — to je mlada nadebudna klasična arheologinja tov. Miklova — težko čaka na dan, ko bo lahko vendar enkrat pričela s preurejanjem tega oddelka, ki slovi po svojem bogastvu tudi izven naših meja. Izpraznjenje Potrčeve delavnice pa se bo prav tako razveselila njena kolegica Perčeva, ko se bo vrnila s študijskega bivanja v Egiptu.

Pionirski odred „Toneta Žnidariča“ ima nov prapor

Osnovna šola »Toneta Žnidariča« v Ptuj (Mladika) je imela v torek, 9. maja 1961, popoldne prijetno interno slovesnost v telovadnici, in sicer razvitje pionirskega prapora.

Na slovesnost so prišli učenci, učiteljstvo in povabljeni predstavniki oblasti, organizacij in kolektivov. Šolski zbor je uvođoma pod vodstvom Mance Terbučeve zapel himno. Nato je učiteljica Marija Began v kratkem nagovoru opisala delo in uspehe šole in pionirskega odreda. Poleg pridnega učenja imajo učenci te šole še nekaj časa za pionirsko organizacijo. Niso se zadovoljili

samo z delom v krožkih, ampak so tudi navezali stike s pionirskimi odredi drugih šol v Sloveniji, s katerimi zamenjujejo obiske. Pionirji iz Laškega, Rogaske Slatine in Tolmina so tako spoznali Ptuj in učenca Osnovne šole »Toneta Žnidariča«. S pridanim učenjem, s trdno povezavo med starši in učiteljstvom, med domom in šolo ter z uspešnim delom v pionirskem odredu si je šola pridobila dragocen patronat Tekstilne tovarne in barvarne Ptuj, ki je šoli v vsestranski pomoči in oporo.

Tudi pri nabavi pionirskega prapora je pokazala Tekstilna to-

Slovenski filmi v počastitev obletnice ljudske vstaje

Občinski svet Svobod in prosvetnih društev Ptuj bo predvajal od 10. do 16. maja 1961 v počastitev dvajsetletnice ljudske vstaje v Mestnem kinu v Ptuj sledeče slovenske filme:

10. maja: kratki film Mladina gradi in celovečerni film Na svoji zemlji.

11. maja: kratki film Barok v Beli Krajini, celovečerni film Kekec.

12. maja: kratki film Fantastična balada, celovečerni film Tri zgodbe.

13. maja: kratki film Barok v Ljubljani, celovečerni film Jara gospoda.

14. maja: kratki film V dolini Soče, celovečerni film Trenutki odločitve.

15. maja: kratki film Grafika človeku, celovečerni film Kala.

16. maja: kratki film Pomlad v gorskem lovišču, celovečerni film Dolina miru.

Predstave bodo vsak dan ob 15.30, v nedeljo, dne 14. maja pa ob 10. uri.

Vstopnina: za šolsko mladino 20 din, za odrasle 40 din.

Vabimo vse šole in podjetja ter ostalo prebivalstvo, da si ogleda najboljše slovenske filme!

Predprodaja vstopnic pri blagajni Mestnega kina eno uro pred predstavo.

KINO

MESTNI KINO PTUJ

predvaja od 12. do 14. maja ameriški barvni film »PO PLANINAH DIVJEGA ZAHODA«; — od 16. do 18. maja indijski barvni film »MATI INDIJE«.

KINO SVOBODA — KIDRIČEVO

predvaja 13. maja ameriški barvni film »TRI URE DO ODLOČITVE«; — 17. maja italijanski film »NEZVESTE«.

KINO ZAVRČ

predvaja 14. maja amer. barvni film »VELIKA KORIDA«.

France Forstnerič: Zelena ječa

Na straneh slovenskih literarnih revij smo v zadnjih nekaj letih često zasledili pesmi s podpisom France Forstnerič. Pesnik je »naše gore lista« — doma s Pobrežja pri Ptuj, kjer se je rodil pozimi leta 1933.

Forstneričevi poglobljeni verzi odkrivajo nežno tkivo otroških doživljanj, ki so odraz prezgodnje dozorelosti in ki iščejo vrata za beg v smisel. Verzi odkrivajo razkošje med pesnikovim pogledom na stvar in njih realnostjo. Značilna sopenotica tega je resignacija v vseh odtokih.

Pesnik je predstavnik tiste generacije, ki jo je sredi naivne rasti pobrizgala kri druge svetovne vojne in ki je nato prepišenih očeh preživela preveč sprememb hkrati, da bi se lahko v njej vgnezdilo kaj drugega kot suha skepa. Ta skepa se izživlja velikokrat v cinizmu, pri Forstneriču je postala ustvarjalna.

Rodno Ptujsko polje s slepečim soncem na peščenih nabrežjih Drave, z valovi klasja na žejnih njivah in povsod travniki s travo-prijateljico, posteljo, ječo —

to je Forstneričev dokončno in za vselej doživljeni svet.

Forstneričeve pesmi so često v bistvu alegorične. Nanizane podobe — po sebi čiste in plastične — včasih zabrišejo zakone sicer priznane vzročnosti, vendar je zunanja slogičnost — mo plašč, ki skriva svojo pravo notranjo logiko. Marsikatera Forstneričeva pesem je zato zahtevno branje. Že sama lepota podob zapolni bralečvo pozornost, da išče dalje in se približa temu, kar je hotel pesnik povedati v svojih verzih. Razvezana oziroma razkrojena njihova oblika potencira prikaz disharmonije pesnikovih misli in čustev.

Zbirka »Zelena ječa«, pesnikov prvenc, je v glavnem izbor že objavljenih pesmi, ki motivno in metaforično izhajajo iz pesnikovega rodnega Dravskega oziroma Ptujkega polja. Lepo opremljeno in v lepem ovitku — delu akademskega slikarja Janeza Vidica — jo je postavila na knjižno policco Založba Obzorja v Mariboru.

Naša šola

Če gremo po lepi asfaltirani cesti od Ptuja proti Borlu, pridemo do odcepa ceste s smerokazom »Markovci«.

Po tej cesti pridemo najprej do zadruškega doma, nato pa do cerkve. Ob cerkvi stoji naša šola. Postopje je enonadstropno. Če pogledamo šolo od zunaj vidimo ob ograji nasajena drevesa, grčice rož in bazen z vodometom. V bazenu gojimo ribe. Če pridemo na hodnik, vidimo na steni vsežico spominsko ploščo padlih učiteljev markovske šole med NOB. To ploščo so odkrili lani ob koncu šolskega leta, ko je naša šola proslavljala obletnico, to je 150 let njenega delovanja. Na slovesnost so bili povabljeni vsi učitelji, ki so pred leti poučevali v Markovcih.

Povabljeni so bili tudi učitelji sosednjih šol. Za vse povabljene učitelje je bil slavnostni govor, nato recitacije posameznih učencev in nazadnje točke pevskega zbora. Po proslavi si je občinstvo ogledalo bogato razstavo.

Če primerjamo šolo pred nekaj leti ali pa šolo danes, vidimo velikansko razliko.

Pred nekaj leti šola še ni imela higienskih stranišč, vodovoda in kinoprojektorja, kot imamo danes. Pred nekaj leti v šolah otroci niso imeli na razpolago, malice, ampak so si jih nosili v šolo.

Skupnost sedaj skrbi za to, da otroci dobijo v šoli malice.

NEŽA MARKOVIČ

V Čikagu agitirajo za obisk Ptuja

»Prosveta«, glasilo slovenske narodne enote, Čikago, je v svojem listu, šte. 62 z dne 29. marca 1961 objavila na prvi strani sliko Ptuja z novim mostom čez Dravo z zgodovinskimi in gospodarskimi podatki Ptuja in okolice ter Kidričevega.

Članek in slika sta namenjena Slovencem, ki se bodo letošnje poletje udeležili ekskurzije SNPJ v Jugoslavijo s podarstvom, da bodo ob tej priložnosti lahko obiskali tudi Ptuj in bližnje kraje.

Članek končuje s sledečimi besedami: »Počinitelj v Jugoslaviji ne boste mogli nikoli pozabiti!»

8. Avtor pravljic: »Rdeča kapiča«, »Obuti maček« in »Pepelka« je francoski pisatelj iz XVII. stoletja Charles Perrault.

9. Francoska filmska igralka, ki je igrala v filmu »Poglej v vsako okno« je Gigi Perreau.

10. I. Proletarska brigada je bila osnovana v Sandžaku v vasi Rudo 22. decembra 1941.

Fotografije v tej številki: F. Langerholc in J. Vrabi

Obrisi nekdanjega gradu v Majšperku

Malokdo ve, da ima tudi idilična vasica Majšperk na severnem koncu lepe Dravinjske doline skrito razvalino starega gradu. Sedaj z grmovjem obraščeni ostanki starih zidov pričajo, da se je na tem mestu še nedolgo bobhtil mogočen grad. Po sliki, ki jo hrani doma moj oče, sem približno narisal njegovo podobo, kakršen je bil pred nekaj stoletji.

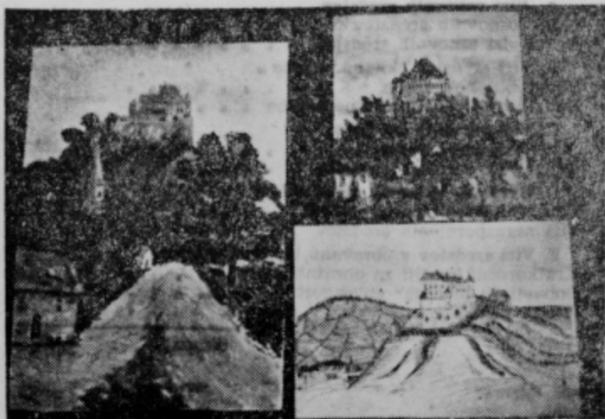
V dolini pod gradom je bilo do približno leta 1000 veliko jezero, a vasica se je imenovala Sv. Miklavž ob jezeru. Skozi vas je peljala stara Rimska cesta, ki je povezovala Trst z Budimpešto. Iz Trsta so vozniki s konji vozili sol, iz Madžarske pa žito. Eno včasna takega tovora je trajala približno pol leta. Na levi strani jezera v današnjem Lešju je bila postaja s hlevi za zamenjavo konj. Malo je zapiskov, iz katerih bi

lahko videli njegov nastanek in poznejše življenje, toda vseeno sem uspel najti nekaj imen njegovih gospodarjev. Prva letnica, ki je omenjena v zgodovini, je 1206, ko je pripadal nekemu Heinrichu von Monsberg. Po njem se je dolga stoletja tudi imenoval grad. Služil je gospodu Plankensteinu. Leta 1282 se pojavljajo imena Hartweg in Almerich von Monsperg s svojimi podpisi v neki listini, s katero so poklonili osem kmetij nunskega samostanu v Studencih. Nadalje so leta 1365 omenjeni goriški grofje kot lastniki gradu. Ko je kralj Matija Korvin zavojeval te kraje in zasedel mesto Ptuj, je bil postavljen leta 1479 kot kraljevi oskrbnik Wilhelm Welzer. V 15. in 16. stoletju so imeli v posesti grad državni grofje Montfort. Leta 1509 najdemo na gradu nekoga Hartmanna von Halleck in pozneje

gospode von Lemberg. Po smrti Jobsta von Lemberg so bila leta 1570 zelo raztegnjena posestva tega gospostva razdeljena med njegove tri sinove, zaradi česar so bila popolnoma razkosana in so se nekatera priključila posestvom: Turnišče, Gornja Polskava, Fraistein in grad Maribor. Leta 1618, to je na začetku 30-letne vojne, je prevzel grad Adam Graf von Schönbrüch, ki je od njega zopet odstopil nekaj delov posestva nunskega samostanu v Studencih. Po zakonski zvezi je grad prešel leta 1710 v posest plemiča von Moscon. V tej družini je ostalo posestvo do leta 1801, ko ga je kupil tedanji najemnik gospostva Ebensefeld — Franciscus Antonius Blagatinschegg, ki je bil pozneje povzdignjen v plemiča von Kaiserfeld. Posestvo je takrat obsegalo 712 joh, to je 409.400 ha, od tega 13 joh vrtov in njiv, 17 joh travnikov, 24 joh vinogradov in 657 joh gozda. On je posestvo 24. decembra 1807 podaril svojemu prvorojenemu sinu Francu Ludviku, ki ga je 1. februarja 1819 prodal, ko je kupil posestvo Stattenberg (1440 joh). Pozneje je posestvo grad Monnsperg zelo pogosto menjalo lastnika. Zadnji lastnik ostankov posestva Monnsperg, pozneje Majšperk, je bila družina Schwarznigg.

Grad Majšperk je začel pred približno 70 leti razpadati in danes najdemo komaj še njegove osnovne obrise. Kamenje gradu so porabili za gradnjo nove ceste in hiš. Leta 1913 so pogorele Rače in so si tamkajšnji občani na Dunaju preskrbeli dovoljenje, da smejo brezplačno odpeljati kamenje iz tega gradu za zgraditev nove vasi.

Zvonko Čampa
VI. b razred

Slike majšperškega gradu treh avtorjev osnovne šole v Majšperku

